

Forslag

til

Lov om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder.

Fremsat den 19. marts 1975 af *handelsministeren*.

§ 1. Der oprettes en fond, som indtil 1. juli 1976 kan yde finansiel bistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder i overensstemmelse med § 3.

§ 2. Fonden er en selvejende institution, hvis kapital tilvejebringes ved et indskud af statskassen på 200 millioner kroner. Handelsministeren bemyndiges til at træffe aftale med Danmarks Nationalbank og med de private pengeinstitutter om yderligere indskud i fonden fra disses side.

§ 3. Fondens formål er at yde finansiel bistand til virksomheder af særlig betydning for erhverv og beskæftigelse, der som følge af konjunkturedgang rammes af midlertidige afsætningsvanskeligheder, som

- 1) medfører en så alvorlig likviditetsmangel, at en virksomhedslukning må forudses, eller
- 2) giver anledning til en sådan nedgang i virksomhedens egenkapital, at denne vil blive utilstrækkelig for virksomhedens fortsættelse.

Stk. 2. Det er en forudsætning for bistand efter stk. 1, at der efter fondsbestyrelsens skøn er grundlag for at antage, at virksomhedens fortsatte beståen herved kan sikres, og at mulighederne for yderligere kapitaltilførsel fra de private pengeinstitutter er udtømt.

§ 4. Fondens finansielle bistand kan ydes i form af ansvarlig lånekapital eller som lån, Handelsmin. j. nr. 669-75.

i begge tilfælde til markedsrente. Endvidere kan der ydes garantier for kapitalindskud eller for lån.

Stk. 2. Bistanden ydes i en sådan form og på sådanne vilkår, at den bedst muligt bidrager til virksomhedens fortsatte beståen.

§ 5. Fonden ledes af en bestyrelse bestående af en formand, en repræsentant for handelsministeriet og ni andre medlemmer, der alle udpeges af handelsministeren. De ni medlemmer udpeges efter indstilling af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Industrirådet, Den Danske Bankforening, Danmarks Sparekasseforening, Danmarks Nationalbank, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Advokatrådet og Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, således at hver indstiller ét medlem.

§ 6. Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden og fondens vedtægter. Vedtægterne stadfæstes af handelsministeren.

Stk. 2. Bestyrelsen kan ved særlig overenskomst antage en juridisk person som direktør og overdrage fondens sekretariatsfunktioner til denne.

§ 7. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af handelsministeren.

§ 8. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Det seneste års konjunkturudvikling har været ledsaget af et stigende antal virksomhedslukninger. Virksomheder, som for blot et par år siden foretog fornuftig planlægning af investeringer på grundlag af en forventet afsætningsudvikling, har på grund af konjunkturudviklingen mødt svigtende afsætning med deraf følgende fald i indtjenningen og betydelig stramning af likviditetssituationen eller tab af egenkapital, eventuelt begge dele.

Man må i størst mulig udstrækning søge at imødegå det samfundsmæssige spild af ressourcer i virksomhedslukningernes kølvand og søge at bistå erhvervsvirksomheder af særlig betydning for produktion og beskæftigelse, som er ramt af afsætningsvanskeligheder i en sådan grad, at det enten på grund af likviditetsmangel medfører, at virksomheden trues af umiddelbar lukning eller giver anledning til en nedgang i egenkapitalen, som gør denne utilstrækkelig for fortsættelse og i forbindelse hermed en videre udvikling af virksomheden. Det foreslås derfor, at der ved et samarbejde mellem staten og de organisationer og institutioner, der har særlig indsigt i disse problemer, på midlertidig basis oprettes en fond, hvis hovedsigte er med ansvarlig lånekapital eller ved lån eller garantier at yde finansiel støtte til sådanne erhvervsvirksomheder. Bistanden skal helst ydes på et så tidligt tidspunkt som muligt for derved at vinde tid til de sanerende bestræbelser, der ofte vil være nødvendige, hvis det på et realistisk grundlag skal lykkes at sikre virksomhedens videreførelse, og bistanden skal ydes i en sådan form og på sådanne vilkår, at fonden bedst muligt bidrager hertil. Loven tager kun sigte på at medvirke ved finansieringen af virksomheder, der — bortset fra de øjeblikkelige vanskeligheder, som konjunkturfatningen har skabt — er levedygtige på længere sigt. Denne forudsætning kommer til udtryk i bestemmelsen i § 3, stk. 2.

Loven indgår som et led i de erhvervsfremmende foranstaltninger, som regeringen har anset for nødvendige i den aktuelle situation. Om baggrunden for denne lovgivning henvises yderligere til bemærkningerne til det samtidigt fremsatte lovforslag om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder.

Normalt vil der for vellede og i øvrigt levedygtige virksomheder ikke opstå finansieringsvanske-

ligheder, som ikke kan løses ved et samarbejde mellem virksomheder og pengeinstitutter, og der vil ved lovens administration blive lagt vægt på, at fonden alene skal træde ind i tilfælde, hvor den fornødne kapital ikke kan tilvejebringes af pengeinstitutterne på sædvanlig måde som følge af de ekstraordinære økonomiske forhold. Der vil ligeledes blive lagt vægt på, at fondens engagementer ikke blot medfører, at virksomhedens øvrige kreditorer frigøres. Der er her tale om en ekstraordinær foranstaltning i en ekstraordinær situation, og dette har bl.a. fundet udtryk i fondens midlertidige karakter. Fondens virksomhed forudsættes endvidere at ske i snævert samarbejde med de private pengeinstitutter. Der er ved udarbejdelsen af lovforslaget lagt vægt på at imødegå de betænkeligheder i retning af konkurrencemæssige forvriddninger, som den foreslåede lov vil kunne føre med sig. Handelsministeren forventer, at fondens bestyrelse vil have sin opmærksomhed henvendt herpå.

Fondens kapital tilvejebringes ved et indskud af statskassen på 200 mill. kr., hvortil kommer, at handelsministeren bemyndiges til at træffe aftale med Nationalbanken og de private pengeinstitutter om, at disse derudover indskyder en del af fondens kapital. Handelsministeriet vil, så snart lovforslaget er vedtaget, optage forhandlinger med Danmarks Nationalbank og pengeinstitutternes organisationer om indskud i fonden fra disses side.

Fondens kapital tænkes indbetalt til fonden i finansåret 1975-76. Indskudene forrentes, men renteindtægterne vil foreløbig blive tilskrevet kapitalen. De renteindtægter, som fonden oppebærer ved kapitalens midlertidige placering, tænkes anvendt til at afholde fondens administrationsudgifter og til imødegåelse af tab på fondens engagementer. Statens andel af fondens grundkapital indskydes som ansvarlig lånekapital. Efterhånden som fondens engagementer afvikles, tilbagebetales indskudskapitalen med tilskrevne renter samt med tillæg henholdsvis fradrag af en forholdsmæssig andel i fondens nettooverskud eller nettotab. Når disse beløb er endeligt konstaterede, optages de på tillægsbevillingsloven.

Forslaget vil ikke få konsekvenser for den statslige administration, idet fonden er en selvejende institution, der selv tilrettelægger den daglige administration, jfr. § 6, stk. 2.

Lovforslaget har ikke administrative eller finansielle konsekvenser for kommunerne.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Det foreslås, at der som en selvejende institution oprettes en fond, som i perioden indtil 1. juli 1976 yder finansiell bistand til erhvervsvirksomheder efter de i § 3 nævnte retningslinier. Hensigten med at begrænse ydelse af støtte til denne periode er, at fondens virksomhed ifølge lovforslagets hovedsigte skal være af midlertidig karakter, idet bistanden forudsættes ydet i forbindelse med likviditetsmangel eller utilstrækkelig egenkapital som følge af de for tiden herskende afsætningsvanskeligheder, jfr. § 3.

Efter udløbet af den for fondens virke fastsatte periode vil fonden videreføre og afslutte de engagementer, i forbindelse med hvilke der er ydet bistand.

Til § 2.

Det statslige indskud i fonden sker i form af et lån på 200 mill. kr., der indskydes som ansvarlig kapital.

Handelsministeriet vil, så snart lovforslaget er vedtaget, optage forhandlinger med Danmarks Nationalbank og de private pengeinstitutter om indskud i fonden fra disses side. Det foreslås, at handelsministeren bemyndiges til at træffe aftale med Danmarks Nationalbank og de private pengeinstitutter om sådanne indskud, herunder om terminerne for deres indbetaling, om indskudskapitalens forrentning samt om afvikling af indskydernes tilgodehavender i fonden på grundlag af en opgørelse af fondens nettokapital efter tillæg af indtægter og fradrag af tab. Herudover vil enkeltheder vedrørende fondens forvaltning blive aftalt.

Til § 3.

Forudsætningen for ydelse af finansiell støtte til en erhvervsvirksomhed er ifølge § 3, at virksomheden er af særlig betydning for erhverv og beskæftigelse. Dette vil normalt indebære, at virksomheden er af en vis størrelse eller på anden måde er af en vis betydning, f.eks. i kraft af, at den benytter sig af en højt udviklet teknologi. Desuden må der tages hensyn til virksomhedens betydning for erhverv og beskæftigelse på det sted, hvor den er beliggende.

Virksomheder, der kan opnå garanti efter det samtidigt forelagte lovforslag om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder, falder uden for nærværende lovforslags anvendelsesområde.

Det forudsættes, at den mangel på likviditet eller egenkapital, der ifølge § 3 er en betingelse for ydelse af finansiell bistand fra fonden, har sit udgangspunkt i midlertidige afsætningsvanskeligheder som følge af konjunkturændring.

Finansiell støtte kan under disse omstændigheder ydes til virksomheder, som efter fondsbestyrelsens vurdering må anses for levedygtige, men som enten umiddelbart eller inden for en overskuelig tid vil være truet af lukning, såfremt der ikke hurtigt tilføres kapital, og sådan kapitaltilførsel ikke kan ske via de private pengeinstitutter. Der tænkes her bl.a. på situationer, hvor en virksomhed under konjunkturaftatning og svigtende salg utilsigtet har fået opbygget unormalt store lagerbeholdninger af varer, der først på lidt længere sigt vil kunne realiseres, eller hvor den ikke har kunnet værgе sig mod enkelte store og normalt betalingsdygtige debitorers pludselige og uforudsete svigten. Efter omstændighederne vil fonden også kunne træde til i situationer, hvor en virksomhed har måttet standse sine betalinger, og den finansielle støtte vil da kunne ydes som led i en rekonstruktion af virksomheden, hvorved det bliver muligt at fortsætte eller genoptage driften. I denne forbindelse henvises til justitsministerens forslag til lov om ændring af konkursloven m.fl. (betalingsstandsning m.v.), der ligeledes tager sigte på at lette mulighederne for rekonstruktion. Mens der i *stk. 1, nr. 1*, er tale om en likviditetsmangel, der umiddelbart truer virksomhedens fortsatte eksistens, er der i *stk. 1, nr. 2*, tænkt på sådanne tilfælde, hvor en virksomhed som følge af afsætningsvanskeligheder må konstatere betydelige driftstab og dermed en reduktion af egenkapitalen, der afgørende skader virksomhedens kreditværdighed med deraf følgende væsentlig risiko for virksomhedslukning.

Ved administration af fonden bør det tilstræbes, at hovedvægten lægges på ydelse af finansiell bistand på et så tidligt tidspunkt som muligt for derved at opfange virksomhedens problemer i tide og for at undgå, at en likviditetsmangel bliver så akut, at en virksomhedslukning bliver umiddelbart truen, medmindre der hurtigt tilføres kapital. Overvejelserne og undersøgelserne vedrørende virksomhedens overlevelsesmuligheder som arbejdsplads og vedrørende de foranstaltninger — herunder eventuelle former for bistand — der mest effektivt vil kunne medvirke hertil, får herved bedre betingelser, og ressourcemæssigt spild undgås eller begrænses.

Forslagets § 3, *stk. 2*, pålægger fondsbestyrelsen at foretage en realistisk vurdering af, om virksomheden, hvis bistand ydes, vil være levedygtig på

længere sigt, og tilsigter samtidig, at der fra virksomhedens side i forbindelse med den ydede finansielle bistand træffes sådanne foranstaltninger, at fonden kan have berettiget tillid til, at virksomheden fortsat vil kunne bestå. I forbindelse hermed kan det eventuelt som betingelse stilles, at der foretages en rekonstruktion af virksomheden, at virksomhedens ledelse ændres, at der indhentes konsulentbistand eller træffes andre forholdsregler med henblik på en sanering.

Til § 4.

Fonden må kunne operere med flere former for finansiell bistand for bedst muligt at kunne opfylde det i stk. 2 givne pålæg. Det er ikke mindst af betydning, at den finansielle bistand kan ydes gennem indskudt ansvarlig lånekapital, der i mange tilfælde vil være velegnet til at genskabe tilliden til virksomhedens økonomi og kreditværdighed. Det vil dog ikke i alle tilfælde være nødvendigt, at der foretages et kontant indskud; for virksomhedens kreditværdighed vil det eventuelt være tilstrækkeligt, at fonden garanterer for, at et sådant indskud vil blive ydet, hvis det bliver nødvendigt.

I andre tilfælde vil almindelige lån eller garantier for lån være egnede finansieringsformer.

Fondens indskud og almindelige lån tænkes forrentet med almindelig markedsrente. Det forudsættes, at de enkelte engagementer normalt ikke overstiger 25 mill. kr., og at de afvikles inden for en periode af højst 8 år.

Det forudsættes iøvrigt, at finansiell støtte til en virksomhed kun ydes i den udstrækning, hvor der ikke kan opnås yderligere finansiering hos de private pengeinstitutter.

Til § 5.

Fondens ledelse tænkes sammensat af en formand samt repræsentanter dels for indskyderne (Handelsministeriet, Danmarks Nationalbank og pengeinstitutterne), dels for advokater, revisorer, industri og arbejderbevægelse. De pågældende organisationer m.v. har givet tilsagn om at lade sig repræsentere.

Til § 6.

Fondens vedtægter forudsættes at indeholde bestemmelser om fondens navn, stiftere, formål, organisationsform, tilvejebringelsen af fondens kapital, ledelse og administration m.v. samt om finansieringsformer og -vilkår; herunder fastsættes forholdet mellem fondens garantiforpligtelser og den reservekapital, den må afsætte til dækning heraf.

Af hensyn til fondens midlertidige karakter foreslås det, at bestyrelsen ved særlig overenskomst kan antage en juridisk person, der har den ekspertise, som fonden må råde over, som direktør og overdrage fondens sekretariatsfunktioner til denne.

Til § 7.

Det forudsættes, at lovens ikrafttræden, under hensyn til de herskende forhold, sker så hurtigt, som de fornødne aftaler m.v. kan være afsluttet og det organisatoriske grundlag for fondens virke tilvejebragt.